

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/87/2024
Identifikačné číslo spisu: 1115224430
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1115224430.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu D., narodeného V. zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Arendackým, Bratislava, Železničiarska 13, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy v sume 240.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-12C/211/2015 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12C/211/2015), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. marca 2024 sp. zn. 8Co/27/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava I, ďalej „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom zo 17. decembra 2021 č. k. 12C/211/2015-678 rozhodol tak, že zastavil konanie v časti o zaplatenie 5.283 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 21. mája 2015 do zaplatenia (I. výrok); žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody 23.845,72 eura s 5,05 % úrokom z omeškania od 21. novembra 2015 do zaplatenia (II. výrok) a titulom náhrady nemajetkovej ujmy 10.380 eur (III. výrok), vo zvyšku žalobu zamietol (IV. výrok) a žalovanému náhradu trov konania nepriznal (V. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu v sume 10.380 eur a náhradu škody za ušlú mzdu za dobu 57 dní výkonu väzby v sume 1.122,06 eura, za zaplatenú odmenu za právne služby z titulu rozhodnutia o väzbe v sume 357,16 eura, za zaplatenú odmenu za právne služby z titulu nezákonného rozhodnutia sume 531,49 eura a za škodu na zdraví sumu 22.366,50 eura, t. j. priznal žalobcovi titulom náhrady škody a nemajetkovej ujmy celkovú sumu 34.757,21 eura, zastavil konanie v časti o zaplatenie sumy 5.283 eur s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol.

1.2. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že uznesením Krajského úradu justičnej polície PZ v Bratislave z 30. júna 2003 ČVS: KUV - 208/OVEK - 2003 bolo začaté trestné stíhanie (aj)

voči žalobcovi a uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 3. júla 2003 sp. zn. 3Nt/103/03 bol žalobca vzatý do väzby, ktorá začala dňa 30. júna 2003. O prepustení z väzby žalobcu rozhodla Krajská prokuratúra v Bratislave z 19. decembra 2003 uznesením č. k. 2Kv/119/03-159, nakoľko dôvody väzby pominuli. Väzba žalobcu tak trvala od 30. júna 2003 do 19. decembra 2003, spolu 173 dní. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR sp. zn. VII/1 Gv 2/14/1000, EEČ: 2-1-36-2014 zo dňa 13. januára 2014, právoplatným dňa 20. mája 2014, bolo trestné stíhanie žalobcu podľa § 215 ods. 1 Tr. Poriadku zastavené, lebo skutok nebol trestným činom.

1.3. Súd prvej inštancie nároky žalobcu posúdil podľa zákona č. 58/1969 Zb., a to ustanovení § 1 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, 2, § 9 ods. 1, § 18 ods. 1, 2, § 20, § 21, § 22 ods. 1, 2, 3, § 23 a podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd uviedol ohľadom jednotlivých čiastkových nárokoch uplatnených žalobcom, že tie si žalobca všetky uplatnil z každého uplatneného titulu, teda duplicitne resp. triplicitne, z titulu nezákonného rozhodnutia, z titulu nesprávneho úradného postupu a z titulu rozhodnutia o väzbe. Ako nezákonné vyhodnotil rozhodnutie zakladajúce nárok žalobcu na náhradu škody podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. uznesenie Krajského úradu justičnej polície PZ v Bratislave zo dňa 30. júna 2003 ČVS: KUV - 208/OVEK - 2003 o začatí trestného stíhania. Rozhodnutie OS Bratislava I z 3. júla 2003 sp. zn. 3Nt/103/2003, ktorým bol žalobca vzatý do väzby, vyhodnotil v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. ako osobitný druh zodpovednosti za škodu, keďže žalobca vykonal väzbu a trestné stíhanie bolo voči nemu zastavené. Súd nároky z titulu nesprávneho úradného postupu zamietol z dôvodu nepreukázaného nesprávneho úradného postupu. Uplatnené nároky súd vyhodnotil len z titulu nezákonného rozhodnutia a z titulu rozhodnutia o väzbe.

1.4. K náhrade ušlej mzdy uplatnenej v sume 4.389 eur za dobu výkonu väzby 173 dní okresný súd uviedol, že počas trvania väzby bol žalobca rozhodnutím riaditeľa Colného úradu Bratislava č. 17861/2003 zo dňa 15. augusta 2003 prepustený zo služobného pomeru dňom doručenia tohto rozhodnutia dňa 25. augusta 2003 z dôvodu ustanovenom v § 83 ods. 1 písm. e) zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov, pretože vo výkone štátnej služby opakovane, zvlášť hrubým spôsobom porušoval služobnú prísahu a služobné povinnosti ustanovené v § 45 písm. a), f) a § 44 ods. 3 písm. a), h) uvedeného zákona. Toto rozhodnutie bolo žalobcovi doručené vo výkone väzby dňa 25. augusta 2003. Na základe uvedeného mal súd preukázané splnenie podmienok pre priznanie nároku na náhradu ušlej mzdy, škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. za obdobie od 30. júna 2003 do 25. augusta 2003, t. j. za 57 dní. Obdobie nasledujúce po 25. auguste 2003 už podľa názoru okresného súdu nezakladalo nárok na náhradu mzdy z titulu rozhodnutia o väzbe podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., pretože strata mzdy za toto obdobie je v príčinnej súvislosti s právoplatným rozhodnutím riaditeľa Colného úradu Bratislava č. 17861/2003 z 15. augusta 2003, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru, a ktoré nebolo zrušené pre nezákonnosť. Žalobca nárok na náhradu ušlej mzdy za dobu výkonu väzby vo výške 4.389 eur vypočítal ako násobok priemerného mesačného platu vypočítaného z mesačných plátov v roku 2002 t. j. vo výške 839,88 eura v hrubom a dĺžky väzby v rozsahu 5,5 mesiaca. Výkonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca pred vzatím do väzby bol zamestnaný ako colník na Colnom riaditeľstve SR v Bratislave a za rok 2002 mal celkový príjem 303.620 Sk. Postupom podľa § 134 ods. 1 Zákonníka práce zisťoval priemerný zárobok žalobcu z 1. štvrtroka roku 2003, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia sp. zn. 3Nt/103/2003 zo dňa 3. júla 2003 o vzatí žalobcu do väzby, a to k 1. aprílu 2003 a dospel k záveru, že za obdobie 57 dní väzby vznikol žalobcovi nárok na náhradu vo výške 1.419,03 eura brutto a 1.122,06 eura netto. Vzhľadom na to, že podľa § 442 ods. 1 OZ sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk), priznal súd žalobcovi náhradu ušlej mzdy za dobu 57 dní výkonu väzby vo výške 1.122,06 eura netto a vo zvyšku nárok na náhradu ušlej mzdy za dobu výkonu väzby zamietol. Takto priznaný nárok na náhradu mzdy je v súlade s § 21 zákona č. 58/1969 Zb..

1.5. Nárok na náhradu mzdy za obdobie práceneschopnosti od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006 vo výške 27.680 eura, kedy žalobca nebol schopný práce, si žalobca uplatnil ako násobok priemerného mesačného platu, ktorý by v danom období dosahoval, na základe priemerného mesačného platu v poslednom pracovnom zaradení pred vzatím do väzby a pred vznikom poškodenia zdravia, po zohľadnení rastu mzdy a dĺžky uplatneného obdobia 31,5 mesiaca. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca v konaní nepreukázal práceneschopnosť trvajúcu od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006, sám vo svojej výpovedi uviedol, že po prepustení z väzby nemal záujem pracovať. Poukázal, že žalobca svoju práceneschopnosť odvodzoval od poškodenia zdravia, ktoré utrpel vo väzbe a v dôsledku väzby, ktoré

vyplýva z jeho zdravotnej dokumentácie, vyjadrení lekárov a znaleckého dokazovania, pričom dospel k záveru, že ide o osobitne uplatnený nárok na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia. Preto žalobu v tejto časti zamietol.

1.6. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu vo výške 10.380 eura ako 173 dní väzby x 60 eur/deň, (keďže zákon č. 58/1969 Zb. náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe neumožňuje), posúdil okresný súd podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2007 sp. zn. 4Cdo/177/2005 a v súvislosti s článkom 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd na základe vykonaného dokazovania, výsluchom žalobcu, jeho manželky D. T., sestry K. J., U. A. D., Z. T., A. K., O. Z. D., B. K., mal preukázané, že väzba žalobcu bola závažným zásahom do osobnej slobody žalobcu, ktorý mal dopad na jeho osobnostný, rodinný a profesionálny život. Žalobca bol zadržaný ponižujúcim a zahanbujúcim spôsobom. K jeho zadržaniu došlo počas zásahu kukláčov na colnej pobočke colného úradu K., kde bol žalobca v hodnosti majora, jej riaditeľom. Tento zásah bol medializovaný a žalobca bol pri tomto zásahu v televízii a tlači zobrazený kľáčiac na zemi, s putami na rukách, pripútaný o radiátor, pod hrozbou samopalu. Zásah bol medializovaný ako najväčší protikorupčný zásah v histórii SR. Pri zásahu boli žalobcovi pomliaždené rebrá a zlomený 5. prst na ľavej nohe. Počas väzby ho spoluväzni týrali (oblievali ho studenou vodou), držal hladovku, mal obmedzený styk s rodinou, nemohol sa zúčastniť stužkovej slávnosti svojej dcéry, manželka ho mohla navštíviť len 1 krát za mesiac, rodina sa počas výkonu väzby žalobcu dostala do finančných problémov a u žalobcu sa rozvinula duševná choroba diagnostikovaná znalcom A. znaleckým posudkom č. 3/2020 zo dňa 29. novembra 2020, ako diagnóza F62.1 - pretrvávajúca zmena osobnosti po psychickom ochorení, ide o závažné ochorenie, nakoľko zmena osobnosti žalobcu je radikálna a žalobca pre fanatickosť viery a absencie nadhľadu žije diametrálne iný život ako predtým. Toto ochorenie u žalobcu trvá dodnes. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalobca si nárok na toto odškodnenie uplatnil ako nemajetkovú ujmu vo výške 60 eur za deň. Podľa rozhodovacej praxe ESHP je primeraným odškodnením za väzbu suma v rozsahu od 20 do 60 eur za deň. V danom prípade žalobcom uplatnené odškodnenie za vykonanú väzbu vo výške 60 eur, t. j. na hornej hranici rozhodovacej praxe ESHP posúdil súd prvej inštancie ako primerané, vzhľadom na konkrétne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. Priznal preto žalobcovi nemajetkovú ujmu za dobu väzby výške 10.380 eur, tak ako bola uplatnená, t. j. vo výške 60 eur/deň, za dobu 173 dní väzby. Žalobu v časti uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 108.855 eur za obdobie po ukončení väzby, ktorú žalobca odôvodňoval následkami väzby a neprimeranou dĺžkou trestného stíhania, zamietol pre nepreukázanie základnej podmienky pre uplatnenie tohto nároku, keď prietahy v trestnom konaní neboli konštatované žiadnym orgánom, išlo len o subjektívny názor žalobcu a samotná dĺžka trestného konania nezakladala záver o zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy, pretože Trestný poriadok žiadne lehoty na ukončenie trestného konania neurčuje. Ďalej súd uviedol, že uplatnená nemajetková ujma po skončení väzby je nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu rozhodnutia o väzbe, keď žalobca jej dôvodnosť a rozsah spájal s následkami vykonanej väzby. Podľa názoru súdu takto uplatnený nárok predstavuje už súdom priznaný nárok na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia.

1.7. Na základe uvedeného súd priznal žalobcovi z titulu rozhodnutia o väzbe podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody za náhradu ušlej mzdy za dobu 57 dní výkonu väzby vo výške 1.122,06 eura netto, za zaplatenú odmenu za právne služby O. vo výške 357,16 eura, za škodu na zdraví vo výške 22.366,50 eura, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za dobu väzby výške 10.380 eur, z titulu nezákonného rozhodnutia nárok na náhradu škody za zaplatenú odmenu za právne služby O.. O. M. vo výške 531,49 eura a žalovaného zaviazal na ich úhradu v celkovej výške 34.757,21 eura. Vo zvyšku žalobu zamietol. Okresný súd zamietol žalobu v časti úroku z omeškania z priznanej náhrady na nemajetkovú ujmu vo výške 10.380 eur, pretože náhrada na nemajetkovú ujmu závisí od rozhodnutia súdu a rozsudok o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch má konštitutívny charakter. Omeškanie s plnením náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tak vzniká až po uplynutí lehoty určenej súdom na plnenie v rozsudku.

1.8. O trovách konania rozhodol podľa § 257 CSP a úspešnému žalovanému (úspech žalovaného predstavuje 70,84 %) náhradu trov konania nepriznal, keď dôvody hodné osobitného zreteľa videl v predmete sporu, v ktorom sa žalobca, ako osoba poškodená štátom, domáhal voči štátu náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. spôsobených mu rozhodnutiami orgánov štátu.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 26. marca 2024 č. k. 8Co/27/2022-770 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. v časti uloženej povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody 23.845,72 eura opravil tak, že správne znie: „žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody 24.377,21 eura“ (I. výrok), v napadnutej časti priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 22.366,50 eura s 5,05 % úrokom z omeškania od 21. novembra 2015 do zaplatenia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (II. výrok). Vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti a v napadnutej zamietajúcej časti rozsudok potvrdil (III. výrok).

2.1. Odvolací súd ustálil, že predmetom konania boli žalobcom uplatnené nároky na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu v sume 10.380 eur, nemajetkovej ujmy za obdobie po ukončení väzby kvôli následkom väzby a neprimeranej dĺžke trestného stíhania v sume 108.855 eur, na náhradu škody, a to náhradu ušlej mzdy v sume 4.389 eur za dobu výkonu väzby 173 dní, odchodné v sume 8.382 eur, náhradu mzdy za obdobie práceneschopnosti od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006 v sume 27.680 eur, náhradu mzdy za obdobie od 16. augusta 2006 do 30. apríla 2008 a od 7. júna 2008 do 31. augusta 2005 v celkovej sume 41.724 eur, odmena za právne služby za úkony vykonané v súvislosti s rozhodnutím o väzbe a väzbu v sume 357,16 eura a za úkony vykonané v súvislosti s rozhodnutím o vznesení obvinenia a trestným stíhaním v sume 531,49 eura a na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 22.366,50 eura.

2.2. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

2.3. Odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na to, že žalobca bol rozhodnutím riaditeľa colného úradu Bratislava zo dňa 15. augusta 2003 prepustený zo služobného pomeru dňom doručenia tohto rozhodnutia dňa 25. augusta 2003 z dôvodu porušovania služobnej prísahy a služobných povinností zvlášť hrubým spôsobom, je ušlá mzda za obdobie po 25. auguste 2003 v príčinnej súvislosti s uvedeným rozhodnutím, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru, ktoré nebolo zrušené pre nezákonnosť, a žalobcovi nevznikol nárok na náhradu ušlej mzdy z titulu rozhodnutia o väzbe za toto obdobie. Nedôvodne žalobca namietal formalistické zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie, a že v skutočnosti bol prepustený práve na základe domnienok orgánov činných v trestnom konaní, ktoré sa ukázali ako nepreukázané, nesprávne, keď z rozhodnutia, ktorým bol prepustený zo služobného pomeru, nevyplýva, že dôvodom jeho prepustenia by bolo vedenie trestného stíhania alebo väzba žalobcu. Náhradu ušlej mzdy žalobcovi nemožno priznať ani za akýkoľvek potenciálny pracovný pomer len na základe skutočností, že pracovná činnosť je s výkonom väzby nezlučiteľná, keď v konaní neboli zistené žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné ustáliť, že ak by žalobca v období po 25. auguste 2003 nebol vo väzbe, skutočne by bol zamestnaný, ak akú prácu by vykonával a akú mzdu by dosahoval. Žalobca aj za toto obdobie pri určení výšky náhrady ušlej mzdy vychádzal zo mzdy, ktorú dosahoval v služobnom pomere na colnom úrade pred jeho prepustením, z ktorej však nie je možné vychádzať pri uplatnenej náhrade ušlej mzdy za obdobie, počas ktorého už nebol v tomto služobnom pomere. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkami žalobcu, že náhrada ušlej mzdy za obdobie 57 dní väzby mu nebola priznaná v správnej výške. Keďže vo väzbe bol žalobca od 30. júna 2003, priemerný zárobok sa zisťoval z 2. štvrťroku 2003 a rozhodujúcim obdobím bol 1. štvrťrok 2003. Podľa § 134 ods. 2 Zákonníka práce priemerný zárobok sa zisťuje vždy k prvému dňu kalendárneho mesiaca nasledujúceho po rozhodujúcom období a používa sa počas celého štvrťroka, ak tento zákon neustanovuje inak. Z uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu vyplývalo, že úprava používania priemerného zárobku počas celého štvrťroka nadväzuje na stanovenie jeho zisťovania vždy k prvému dňu kalendárneho mesiaca tohto štvrťroka a znamená, že priemerný zárobok sa počas štvrťroka nemení, ale uvedené ustanovenie neurčuje obdobie, z ktorého sa má použiť priemerný zárobok zamestnanca. Potrebné bolo podľa názoru odvolacieho súdu prihliadnuť aj na skutočnosť, že ustanovenie § 134 Zákonníka práce upravuje priemerný zárobok zamestnanca na pracovnoprávne účely a v danom prípade je zisťovaný za účelom určenia výšky náhrady škody spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím a rozhodnutím o väzbe podľa zákona číslo 58/1969 Zb., ktorý v ustanovení § 20 stanovuje, že pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom, pričom v zmysle § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Keďže žalobca bol vo väzbe od 30. júna 2003, za obdobie, z ktorého sa má použiť jeho priemerný zárobok za účelom určenia výšky náhrady škody, možno považovať 2. štvrťrok 2003, v ktorom vznikla potreba

jeho použitia, a pre ktorý je rozhodujúcim obdobím predchádzajúci štvrťrok, t. j. 1. štvrťrok 2003. Pomernú časť polročnej odmeny vyplatenej žalobcovi v mzde za jún 2023 nemožno zahrnúť do mzdy za 1. štvrťrok 2003, pretože mu nebola zúčtovaná na výplatu v rozhodujúcom období. Odvolací súd považoval za správny aj postup súdu prvej inštancie spočívajúci v určení priemerného zárobku z čistej mzdy s poukazom na § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk a tiež s poukazom na § 21 zákona č. 59/1969 Zb..

2.4. Odvolanie žalobcu nebolo dôvodné proti rozsudku súdu prvej inštancie ani v zamietajúcej časti žaloby o odchodné v sume 8.382 eur, o náhradu mzdy za obdobie práceneschopnosti od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006 v sume 27.680 eur a o náhradu mzdy za obdobie od 16. augusta 2008 do 30. apríla 2008 v sume 9.311 eur a za obdobie od 7. júna 2008 do 31. augusta 2015 v sume 32.413 eur. Pri týchto žalobcom uplatnených nárokoch nebola splnená podmienka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím alebo rozhodnutím o väzbe a vznikom škody. Dôvodom straty nároku žalobcu na odchodné nebolo trestné stíhanie, ale jeho prepustenie zo služobného pomeru z dôvodu opakovaného porušovania služobnej prísahy a služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že vzhľadom na zastavenie trestného stíhania až s odstupom vyše 10 rokov, nemal reálnu a efektívnu možnosť rozhodnutie o prepustení napraviť, odvolací súd poukázal na to, že zastavenie trestného stíhania vedeného voči žalobcovi pre závažnú trestnú činnosť znamenalo, že „toto podozrenie sa potvrdilo, avšak nemá žiaden vplyv na zistené porušenia služobnej prísahy a služobných povinností, ktoré boli dôvodom jeho prepustenia zo služobného pomeru“. Nároky na náhradu mzdy si žalobca uplatnil ako násobok priemerného mesačného platu, ktorý by v danom období dosahoval, na základe priemerného mesačného platu v poslednom pracovnom zaradení pred vzatím do väzby pred vznikom poškodenia zdravia, resp. ako rozdiel v mzde, ktorú za uvedené obdobie skutočne poberal, a priemerným mesačným platom, ktorý by v danom období dosahoval v poslednom pracovnom zaradení colníka pred vzatím do väzby a pred vznikom poškodenia zdravia, avšak za obdobia, kedy už nebol v služobnom pomere, v ktorom dosahoval priemerný mesačný plat, z ktorého pri uplatnení týchto nárokov vychádzal. Keďže zo služobného pomeru bol prepustený z dôvodu zisteného porušenia služobnej prísahy a služobných povinností, ním tvrdená škoda v uplatnenej výške mu nebola spôsobená rozhodnutím o väzbe ani nezákonným rozhodnutím. Správne súd prvej inštancie poukázal na to, že práceneschopnosť trvajúcu od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006 žalobca nepreukázal a pokiaľ žalobca tvrdil, že nepracoval preto, že mu to jeho zdravotný stav neumožňoval, samotná táto skutočnosť nezakladá jeho nárok na náhradu mzdy za toto obdobie.

2.5. Odvolací súd posúdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie v časti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu a v zamietajúcej časti žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie po ukončení väzby. Náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu priznal súd prvej inštancie žalobcovi v uplatnenej výške, t. j. 60 eur za deň, za 57 dní väzby, v celkovej sume 10.380 eura. Žalovaný v odvolaní namietal premlčanie tohto nároku, nesprávne právne posúdenie veci v časti priznanej náhrady tejto nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie, keď žalobcovi, v ktorého prípade maximálna výška odškodnenia pri aplikovaní zodpovedajúcich hmotnoprávných predpisov o odškodnení (predovšetkým zákon č. 215/2006 Z. z.) zodpovedá sume 9.244,50 eura, priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.380 eura. Pokiaľ ide o duševnú chorobu, žalovaný namietal, že škoda na zdraví je predmetom osobitného nároku žalobcu, ktorý súd posúdil ako dôvodný a za poškodenie na zdraví priznal žalobcovi osobitnú náhradu peňažného plnenia. Odvolací súd konštatoval, že z výsledkov znaleckého dokazovania vyplynulo, že táto choroba žalobcu vznikla v roku 2003 pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií, z čoho je zrejmé, že nemajetková ujma mu bola spôsobená práve prežívaním týchto zážitkov, vyvolávajúcich negatívne pocity nielen poníženia, zahanbenia, ale aj strachu, smútku, obavy, beznádej, tiesnivé stavy, a to aj v dôsledku nutnosti znášania neznesiteľných podmienok (napr. na samotke), pričom žalobca prežíval negatívne pocity vo veľkom rozsahu a intenzite vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol vzatý do väzby, aj okolnosti samotného výkonu väzby žalobcom. Vzhľadom na to aj po zohľadnení maximálnych limitov odškodnenia podľa osobitných právnych predpisov, pri aplikácii ktorých v prípade žalobcu maximálna výška odškodnenia zodpovedá sume 9.244,50 eura, možno považovať súdom prvej inštancie priznanú sumu za primeranú, keď je porovnateľná s maximálnou sumou odškodnenia podľa osobitných predpisov, výrazne ju neprevyšuje, ale len do výšky hornej hranice rozhodovacej praxe EŠLP, a to za súčasného splnenia podmienky existencie dôvodov, ktoré možno považovať za závažné a dostatočné. Priznaná výška náhrady

nemajetkovej ujmy podľa názoru odvolacieho súdu neporušuje princíp primeranosti k iným odškodneniam, zohľadňuje osobitosti daného prípadu, nevytvára priestor na obohatenie sa žalobcu, ale znamená preňho spravodlivé zadost'učinenie.

2.6. Žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy aj za obdobie po ukončení väzby, a to v sume 108.855 eur, ktorú súd prvej inštancie žalobcovi nepriznal s odôvodnením, že tento nárok odôvodňoval neprimeranú dĺžku trestného konania, pričom v trestnom konaní neboli priet'ahy konštatované žiadnym orgánom a samotná dĺžka trestného konania nezakladá záver o zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy. Ďalej žalobca tento nárok odôvodňoval následkami väzby, v dôsledku ktorej sa z neho ako kreatívneho, iniciatívneho, činorodého, sebavedomého človeka, s bežnými záujmami, stala doslova troska, čo bolo potvrdené aj znaleckým dokazovaním vyčíslením sťaženia spoločenského uplatnenia, na základe čoho dospel k záveru, že tento nárok predstavuje už priznaný nárok na náhradu škody na zdraví. Žalobca v odvolaní uviedol, že tento nárok neodôvodňoval samotným poškodením zdravia, ale následkami, ktoré toto poškodenie malo na osobný, rodinný, spoločenský a profesijný život a tento nárok odôvodňoval aj od následkov spôsobených rozhodnutím o väzbe, trestným stíhaním a ich medializáciou. Zároveň poukázal na dĺžku trestného konania. Odvolací súd dospel k záveru, že následky, ktorými žalobca odôvodňoval tento uplatnený nárok, sú následkami väzby žalobcu a sú odškodnené priznanou náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu. K tomuto záveru odvolací súd dospel na základe toho, že z vykonaného dokazovania a aj z tvrdení žalobcu je zrejmé, že vznik závažnej ujmy pociťoval žalobca, a to vo všetkých oblastiach života v súvislosti s jeho zadržaním alebo väzbou. Žalobca v priebehu konania ani neuviedol žiadne konkrétne negatívne dopady na jeho život, ktoré by mali byť spôsobené výlučne trestným stíhaním alebo dĺžkou trestného stíhania. Aj z vykonaného dokazovania vyplynulo, že práve väzbou došlo k najzávažnejšiemu a najintenzívnejšiemu zásahu do všetkých oblastí jeho života a práve z toho dôvodu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za väzbu až vo výške hornej hranice priznávaného odškodnenia ESLP. Vedenie trestného konania môže zakladať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pokiaľ poškodenému v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla, a na jej výšku môže mať vplyv aj dĺžka trestného stíhania, avšak v prejednávanej veci žalobca neuviedol a nešpecifikoval žiadnu ujmu, ktorú by pociťoval v dôsledku trestného stíhania, a ktorá by zároveň nebola spôsobená a na základe toho aj odškodnená väzbou.

2.7. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodol, o nich rozhodne súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 3 CSP v novom rozhodnutí o veci.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie do tej časti výroku, ktorým vo zvyšnej napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho a vec vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ považoval za nesprávny právny názor odvolacieho súdu, že ustanovenie § 134 Zákonníka práce (ďalej len „ZP“) upravuje priemerný zárobok zamestnanca na pracovnoprávne účely a v danom prípade je zisťovaný za účelom určenia výšky náhrady škody spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím a rozhodnutím o väzbe podľa zákona č. 58/1969 Zb., ktorý v ustanovení § 20 stanovuje, že pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone OZ, pričom v zmysle § 442 ods. 1 OZ sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Podľa názoru dovolateľa z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že ZP rozlišuje medzi rozhodujúcim obdobím a obdobím, v ktorom sa zisťuje priemerný zárobok. Tzv. „rozhodujúcim obdobím“ je štvrt'rok predchádzajúci štvrt'roku, v ktorom sa zisťuje priemerný zárobok. Nárok žalobcu na náhradu ušlej mzdy za dané obdobie nevznikol jednorazovo v prvý deň tohto obdobia, ale vznikol postupne za každý deň obdobia, a preto nie je možné konštatovať, že priemerný zárobok sa v danej veci mal zisťovať výlučne k 30. júnu 2003. V prípade nároku za deň 30. júna 2003 je podľa neho potrebné najprv zaradiť tento deň do príslušného štvrt'roka (2. štvrt'rok) a následne vypočítať priemerný zárobok k prvému dňu tohto štvrt'roka (1. apríl 2003). V dôsledku druhej vety § 134 ods. 2 ZP sa potom takto vypočítaný priemerný zárobok použije počas celého príslušného štvrt'roka (2. štvrt'rok), teda aj pre určenie priemerného zárobku pre 30. jún 2003. Uvedené riešenie spornej právnej otázky je podľa názoru dovolateľa nesprávne, toto pochybenie zakladá prípustnosť ako aj dôvodnosť dovolania.

3.2. Ohľadom nároku na náhradu ušlej mzdy za obdobie po 25. auguste 2003 do skončenia väzby, kde v týchto súvislostiach odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že náhradu ušlej mzdy žalobcovi

nemožno priznať za akýkoľvek potenciálny pracovný pomer len na základe skutočností, že pracovná činnosť je s výkonom väzby nezlučiteľná, keď v konaní neboli zistené žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné ustáliť, že ak by žalobca v období po 25. auguste 2023 nebol vo väzbe, skutočne by bol zamestnaný, ak akú prácu by vykonával a akú mzdu by dosahoval, považoval dovolateľ za porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku procesných pochybení súdu, konkrétne v nedostatočnom odôvodnení rozsudku vo vzťahu k dôkazom, ktoré by mohli byť rozhodujúcimi pre uplatnené nároky. Označil za nedostatočne odôvodnený záver súdu, že žalobca po prepustení zo služobného pomeru nebol zamestnaný a že žalobcovi nemožno priznať náhradu za akýkoľvek potenciálny pracovný pomer len na základe skutočností, že pracovná činnosť je s výkonom väzby nezlučiteľná. V konaní podľa názoru žalobcu neboli produkované žiadne dôkazy, na základe ktorých by bolo možné vyvodiť, že žalobca pred poškodením zdravia nepracoval či nemal záujem pracovať. V priebehu väzby došlo u žalobcu k psychickému ochoreniu, ktoré znemožňovalo žalobcovi vykonávať prácu, pričom hneď, ako mu to zlepšený zdravotný stav umožňoval, sa opätovne zaradil do pracovného procesu. Arbitrárnosť záveru súdu vyplýva nielen z hodnotenia dôkazov, ale prejavuje sa aj v hodnotení príčinnej súvislosti, teda v právnom posúdení veci. V rámci zisteného skutkového stavu bolo ustálené, že bol nezákonne vzatý do väzby, počas ktorej sa u neho vyvinula psychická choroba znemožňujúca mu pracovné zaradenie, pričom vychádzajúc z uvedeného zisteného skutkového stavu, je nepochybné a logické, že pôvodná príčina, ktorá žalobcovi znemožnila výkon práce, bol výkon väzby a následne choroba, ktorá vznikla v dôsledku väzby. Za danej situácie je príčinná súvislosť medzi nezákonnou väzbou a nemožnosťou výkonu práce nepochybne daná. Aby súd mohol dospieť k záveru o tom, že príčinná súvislosť daná nie je, musel by konštatovať existenciu novej nezávislej okolnosti, ktorá príčinnú súvislosť s časovo prvotným dôvodom oslabuje. Súd však žiadnu takúto okolnosť (napr. snahu žalobcu vyhýbať sa práci, nedostatok pracovných možností) ako preukázanú neuviedol. V takom prípade je potrebné rozhodnutie považovať za výsledok nesprávnej aplikácie práva (ak by dovolací súd vychádzal z toho, že takéto nové príčiny neboli v konaní preukázané), alebo za nedostatočne odôvodnené, keďže absentuje vysvetlenie dôvodov, ktoré súd viedli k záveru o pretrhnutí príčinnej súvislosti s preukázanými príčinami (spočiatku samotný výkon väzby, neskôr v spojení s chorobou žalobcu).

3.3. Ďalej v podanom dovolaní sa dovolateľ vyjadril k nároku na náhradu ušlej mzdy za obdobie práceneschopnosti od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006 s poukazom na to, že k nárokom na náhradu ušlej mzdy žalobcu v období po prepustení z väzby odvolací súd uviedol, že pri týchto žalobcom uplatnených nárokoch nie je splnená podmienka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím alebo rozhodnutím o väzbe a vznikom škody, keďže žalobca bol zo služobného pomeru prepustený z dôvodu zisteného porušenia služobnej prisahy a služobných povinností, ním tvrdená škoda v uplatnenej výške mu nebola spôsobená rozhodnutím o väzbe ani nezákonným rozhodnutím. Aj v týchto súvislostiach dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia a poukázal na skutočnosť, že nároky na náhradu ušlej mzdy obdobie po prepustení z väzby celkom logicky neboli uplatnené z dôvodu trvania väzby, ale poškodenia (psychického) zdravia žalobcu, ku ktorému došlo vo väzbe a v priamej súvislosti s ňou. Uvedenú príčinu poškodenia zdravia potvrdil aj odvolací súd (ods. 14, resp. str. 26-27 odôvodnenia rozsudku). Vzhľadom na charakter poškodenia zdravia (psychické poškodenie) je neprimerané konštatovanie prvoinštančného súdu, že žalobca sa nechcel zamestnať. V prípade žalobcu nešlo o dobrovoľné rozhodnutie nepracovať, nakoľko rozhodnutia žalobcu boli determinované práve jeho chorobou. Znalec vo svojom posudku výslovne konštatoval, že zmena v spôsobe života žalobcu nenastala v dôsledku vlastného rozhodnutia žalobcu, ale je následkom jeho zdravotného poškodenia. Podľa názoru dovolateľa je nesprávny záver okresného súdu, že v týchto súvislostiach ide o osobitne uplatnený nárok na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia, a preto žalobu v tejto časti zamietol. Táto argumentácia je podľa názoru dovolateľa následkom arbitrárnej aplikácie právnych predpisov. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 437/2004 Z. z. je náhradou za ujmy v nemajetkovej sfére poškodeného. Naproti tomu nárok na náhradu ušlej mzdy je nárokom na náhradu majetkovej škody. Už na základe týchto základných rozdielnych znakov jednotlivých nárokov je nepochybné, že uvedené nároky nemožno stotožňovať, hoci ide o nároky, ktoré vychádzajú z poškodenia zdravia. Preto súd prvej inštancie pochybil, pokiaľ uzavrel, že v prípade nároku na náhradu mzdy z dôvodu práceneschopnosti ide o osobitne uplatnený nárok na náhradu škody na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia. Odvolací súd iba konštatoval správnosť výroku okresného súdu, avšak v rámci argumentácie nekonštatoval, že by s názorom o totožnosti nárokov na náhradu ušlej mzdy

a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súhlasil. Tým ale zostala argumentácia žalobcu nezodpovedaná. Odvolací súd sa k nej vyjadril vetou, v ktorej uviedol, že „pokiaľ žalobca tvrdí, že nepracoval preto, že mu to jeho zdravotný stav neumožňoval, samotná táto skutočnosť nezakladá jeho nárok na náhradu mzdy za toto obdobie”. Je logicky prípustný záver, že pre účely posúdenia vzniku nároku musí postačovať samotná okolnosť, že poškodený pracovať v dôsledku poškodenia zdravia nemohol. Skutočnosť, že žalobca takýmto poškodením zdravia trpel, odvolací súd vo svojom rozhodnutí nespochybnil. V rámci odseku 13 odôvodnenia rozhodnutia súd uviedol, že žalobca bol zo služobného pomeru prepustený z dôvodu zisteného porušenia služobnej prísahy a služobných povinností, a teda ním tvrdená škoda v uplatnenej výške mu nebola spôsobená rozhodnutím o väzbe ani nezákonným rozhodnutím. Ani toto odôvodnenie nemôže byť považované za ústavné konformné. Predovšetkým samotný odvolací súd uzavrel, že k poškodeniu (psychického) zdravia žalobcu došlo vo väzbe a v priamej súvislosti s ňou, keď uviedol, že: „Z výsledkov znaleckého dokazovania vyplynulo, že táto choroba žalobcu vznikla v roku 2003 pôsobením otravných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií, z čoho je zrejmé, že nemajetková ujma mu bola spôsobená práve prežívaním týchto zážitkov, vyvolávajúcich negatívne pocity nielen poníženia, zahanbenia, ale aj strachu, smútku, obavy, beznádej, tiesnivé stavy, a to aj v dôsledku nutnosti znášania neznesiteľných podmienok, pričom žalobca prežíval negatívne pocity vo veľkom rozsahu a intenzite, vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol vzatý do väzby aj okolnosti samotného výkonu väzby žalobcom” (ods. 14, str. 26-27 odôvodnenia rozsudku). Aj odvolací súd teda považoval za nepochybné, že k poškodeniu zdravia došlo vo väzbe a v jej dôsledku, preto je nepochybné jeho priamou príčinou nezákonné rozhodnutie o väzbe. Odvolací súd však napriek tomu, že na inom mieste odôvodnenia rozsudku túto príčinnú súvislosť konštatuje, v odseku 13 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku príčinnú súvislosť odmieta, a to bez bližšieho odôvodnenia. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí vytkol žalobcovi aj spôsob, akým dospel k vyčísleniu svojho predmetného nároku. Hoci súd nepriznal žalobcovi ani základ nároku, a teda posúdenie otázky spôsobu určenia jeho výšky zostáva bez podstatného významu, považoval dovolateľ za vhodné pre úplnosť poukázať na pochybenia súdu aj v tomto ohľade. Žalobca vychádzal pri vyčíslení z predpokladu, že súdy sa stotožnili s jeho názorom, že na rozhodnutie o skončení služobného pomeru nemožno nazerať oddelene a formalisticky, a preto vyčísľil svoj nárok vo výške rozdielu medzi zárobkom, ktorý by dosahoval na pôvodnej pozícii, a skutočným zárobkom, aký dosiahol. Napriek tejto skutočnosti nie je možné konštatovať, že by vyčíslenie nároku bolo neprimerané. Považoval za potrebné konštatovať, že presnú výšku škody by v danom prípade nebolo možné určiť a súd by musel vychádzať pri posúdení nároku vždy iba z určitých pravdepodobnostných údajov. Spôsob zvolený žalobcom pre výpočet výšky uplatnených nárokov za danej situácie najlepšie zodpovedal skutkovému stavu a zabezpečoval najpresnejší odhad skutočnej výšky škody.

3.4. K nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcu v období po prepustení z väzby dovolateľ uviedol, že z odôvodnenia rozsudku vo vzťahu k predmetnému nároku je zrejmé, že súd považoval následky, ktorými žalobca odôvodňoval tento uplatnený nárok, za následky väzby žalobcu a uzavrel, že sú odškodnené priznanou náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu. Tento právny záver považoval dovolateľ za nesprávny, zakladajúci tak prípustnosť (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) ako aj dôvodnosť dovolania. Pochybenie odvolacieho súdu podľa neho spočíva v nedostatočnom rozlíšení medzi náhradou nemajetkovej ujmy za samotnú väzbu a za prípadné neskoršie následky väzby. Náhrada za väzbu samotnú, ktorou mali byť podľa súdu pokryté všetky súvisiace s väzbu, sa poskytuje vždy iba za obdobie väzby. Už z tejto okolnosti je nepochybné, že tieto nároky nepokrývajú akékoľvek budúce následky spôsobené väzbou, ale pokrývajú iba následky samotnej väzby. Iné nároky, ktoré boli spôsobené nezákonnou väzbou, než sú nároky na ujmu v dôsledku samotného obmedzenia osobnej slobody a súvisiace ťažkosti počas väzby, sa náhradou nemajetkovej väzby nenahrádzajú. Ide o nároky, ktoré vznikli alebo pretrvali po skončení väzby. V danom prípade je takýmto následkom poškodenie zdravia, ktoré vzniklo počas väzby a v priamej príčinnej súvislosti s ňou. Kým následky spôsobené poškodením zdravia počas väzby možno zohľadniť v náhrade nemajetkovej ujmy za väzbu, nároky na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej po období väzby sú iným, samostatným nárokom. Preto tento nárok nemôže byť odškodnený priznanou náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu, ako sa nesprávne domnieva odvolací súd.

4. Žalovaný k podanému dovolaniu žalobcu uviedol, že dovolací súd by mal dovolanie žalobcu z dôvodu

podľa § 447 písm. f) CSP ako procesne neprípustné odmietnuť a aj v prípade jeho prijatia a prejednávania veci v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť. Stotožnil sa s dôvodmi čiastočného zamietnutia žaloby v zmysle rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a bol toho názoru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci riadne dokazovanie, výsledkom ktorého bol dostatočne a správne zistený skutkový stav odôvodňujúci zamietnutie žaloby, svoje rozhodnutie riadne a zrozumiteľne odôvodnil a odvolací súd postačujúco vysvetlil dôvody, pre ktoré sa so závermi súdu prvej inštancie plne stotožnil, pričom zodpovedal všetky pre vec podstatné otázky nastolené žalobcom v odvolaní.

4.1. Žalobca podľa názoru žalovaného namietal nesprávne právne posúdenie veci súdmi, keď súd prvej inštancie nesprávne určil výšku náhrady mzdy žalobcu za obdobie trvania jeho pracovného pomeru od 30. júna 2003 do 25. augusta 2003, pretože pri určovaní výšky tejto náhrady z priemerného zárobku žalobcu v zmysle § 134 ods. 2 ZP súd nesprávne aplikoval predmetné ustanovenie Zákonníka práce. Žalovaný v týchto súvislostiach poukázal na to, že podanie dovolania z dôvodu podľa § 421 CSP, teda nesprávneho právneho posúdenia veci, v otázke určenia rozhodného obdobia podľa § 134 ods. 2 Zákonníka práce pre stanovenie výšky náhrady mzdy žalobcu za obdobie trvania väzby je vylúčené § 422 ods. 1 písm. a) CSP, keďže takto súdom zamietnuté peňažné plnenie v rozsahu 565,14 eura nepresahuje 10-násobok minimálnej mzdy v čase podania žaloby. Žalovaný poukázal, že strata príjmu žalobcu po skončení jeho služobného pomeru a všetky s tým súvisiace nároky, či už za obdobie trvania väzby alebo aj po jej skončení, sú dôsledkom prepustenia žalobcu zo služobného pomeru, ku ktorému došlo personálnym rozkazom, teda nie sú dôsledkom rozhodnutia o väzbe (príp. uznesenia o vznesení obvinenia). Tiež nie je nesprávny záver súdov, že žalobca v konaní nepreukázal jeho práceneschopnosť trvajúcu od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006, čo navyše predstavuje skutkové zistenie súdu, ktoré nie je spôsobilé byť predmetom prieskumu v dovolacom konaní. Žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal, že by spĺňal takto vymedzené predpoklady pre vznik nároku na tieto plnenia, čo v konečnom dôsledku vo svojich rozhodnutiach skonštatovali aj sudy nižšej inštancie. Skutočnosť, či žalobca po prepustení z väzby bol alebo nebol v pracovnom/služobnom/inom (zárobkovo činnom) pomere, pritom nijakým spôsobom nedeterminuje, či žalobca v danom čase mohol/nemohol (mal/nemal) byť uznaný za práceneschopného so všetkými z toho plynúcimi dôsledkami. Ani v tejto časti teda nemožno prisvedčiť tvrdeniam žalobcu v dovolaní o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, resp. o nedostatočnom odôvodnení rozsudku v intenzite porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces. Žalobca ďalej nedôvodne a nesprávne tvrdil, že by sudy dostatočným spôsobom nerozlišovali medzi náhradou nemajetkovej ujmy za samotnú väzbu a za neskoršie následky väzby, ktoré pretrvali alebo sa prejavili po jej skončení, a ktoré žalobca žiadal nahradiť práve touto časťou ním uplatnenej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, teda sumou 108.855 eur. Domnienky žalobcu v tomto smere sú založené na nesprávnej aplikácii výlučne časového hľadiska, resp. časovej súvislosti, medzi väzbou (rozhodnutím o väzbe ako právnym titulom nároku v zmysle zákona) a skutočnosťami, ktorými žalobca dôvodí jeho nemajetkovú ujmu. Táto časová súvislosť síce nepochybne môže byť významná a nápomocná, avšak pre posúdenie existencie príčinnej súvislosti medzi príčinou (väzbou) a následkom (nemajetková ujma) je podstatnou vecná (kauzálna) súvislosť. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku jasne a zrozumiteľne vysvetlil svoje závery, v zmysle ktorých následky, ktorými žalobca odôvodňoval jeho nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie po skončení väzby, sú následkami väzby žalobcu a sú odškodnené priznanou náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu, ktorá práve aj z dôvodu závažnosti týchto následkov a dopadu na život žalobcu predstavuje sumu „vo výške hornej hranice priznávaného odškodnenia ESLP“ (ods. 15 odôvodnenia). Súdmi priznaná peňažná náhrada nemajetkovej ujmy plne zohľadňuje ujmu (následky výkonu väzby) spôsobenú žalobcovi tak počas trvania väzby, ako aj v období po prepustení žalobcu z väzby. Pokiaľ pritom žalobca v súvislosti s nesprávnym a nedôvodným zamietnutím žaloby v tejto časti náhrady nemajetkovej ujmy poukázal na poškodenie jeho zdravia v príčinnej súvislosti s vykonanou väzbou a predovšetkým následky, ktoré toto poškodenie malo, táto námietka žalobcu je irelevantná, keďže odškodnenie týchto následkov je predmetom súdmi osobitne posudzovanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s výkonom väzby. Odvolací súd sa taktiež v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie, dostatočným spôsobom a správne vysporiadal aj s tvrdeniami žalobcu o neprimeranej dĺžke trestného stíhania a príčine vzniku nemajetkovej ujmy za obdobie po prepustení žalobcu z väzby, keď skonštatoval, že žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal už základný predpoklad pre uplatnenie takéhoto nároku - nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci (bližšie odseky 70 a 74 odôvodnenia rozsudku súdu

prvej inštancie).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana spĺňajúca podmienku obligatórneho zastúpenia v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto je súladná s hľadiskom ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva. Dovolací dôvod nemožno vymedziť s odkazom na podania uskutočnené pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom (§ 433 CSP).

11. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

12. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

13. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v

tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a) alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Z obsahu podaného dovolania v danom prípade vyplýva, že dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodil (aj) z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017, sp. zn. 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení z 27. januára 2022 sp. zn. III. ÚS 44/2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávanych prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

18. V súvislosti s námietkou dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení, nepresvedčivosti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP je vo všeobecnosti možné považovať to, že odvolací súd

rozhodnutie neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, avšak v tomto prípade tomu tak nie je. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v dovolaní napadnutej časti postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, keď dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, ktorého výsledky náležite zhodnotil, na skutkové zistenia aplikoval správne právne predpisy, z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o dôvodnosti čiastočného zamietnutia žaloby, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za zjavne neodôvodnený či arbitrárny. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) obsahuje jasné vysvetlenie dôvodov, na základe ktorých založil svoje rozhodnutie. Pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní namietal nepriznaný nárok na náhradu ušlej mzdy za obdobie po 25. 08. 2003 do skončenia väzby a konštatoval porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku procesných pochybení súdu, konkrétne nedostatočné odôvodnenie rozsudku vo vzťahu k dôkazom, ktoré by mohli byť rozhodujúcimi pre uplatnené nároky, dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ods. 12, v ktorom odvolací súd konštatoval, že „vzhľadom na to, že žalobca bol rozhodnutím riaditeľa colného úradu Bratislava zo dňa 15. augusta 2003 prepustený zo služobného pomeru dňom doručenia tohto rozhodnutia dňa 25. augusta 2003 z dôvodu porušovania služobnej prísahy a služobných povinností zvlášť hrubým spôsobom, je ušlá mzda za obdobie po 25. auguste 2003 v príčinnej súvislosti s uvedeným rozhodnutím, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru, ktoré nebolo zrušené pre nezákonnosť. Nedôvodne žalobca namietal formalistické zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie a že v skutočnosti bol prepustený práve na základe domniek orgánov činných v trestnom konaní, ktoré sa ukázali ako nepreukázané a nesprávne, keď z rozhodnutia, ktorým bol prepustený zo služobného pomeru, nevyplýva, že dôvodom jeho prepustenia by bolo vedenie trestného stíhania alebo väzba žalobcu. Náhradu ušlej mzdy žalobcovi nemožno priznať ani za akýkoľvek potenciálny pracovný pomer len na základe skutočností, že pracovná činnosť je s výkonom väzby nezlučiteľná, keď v konaní neboli zistené žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné ustáliť, že, ak by žalobca v období po 25. auguste 2003 nebol vo väzbe, skutočne by bol zamestnaný, ak akú prácu by vykonával a akú mzdu by dosahoval.“ Pokiaľ dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie zamietnutia nároku na náhradu ušlej mzdy žalobcu za obdobia po skončení väzby (od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006, od 01. 01. 2004 do 15. 08. 2006, od 16. 08. 2008 do 30. 04. 2008 a od 07. 06. 2008 do 31. 08. 2015), dovolací súd poukazuje opätovne na vyššie citovaný ods. 12 a aj na ods. 13 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa tento súd zaoberal otázkou príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím alebo rozhodnutím o väzbe a vznikom škody vo forme náhrady straty na zárobku: „Dôvodom straty nároku žalobcu na odchodné nebolo trestné stíhanie, ale jeho prepustenie zo služobného pomeru z dôvodu opakovaného porušovania služobnej prísahy a služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že vzhľadom na zastavenie trestného stíhania až s odstupom vyše 10 rokov, nemal reálnu a efektívnu možnosť rozhodnutie o prepustení napraviť, odvolací súd poukazuje na to, že zastavenie trestného stíhania vedeného voči žalobcovi pre závažnú trestnú činnosť znamenalo, že toto podozrenie sa potvrdilo, avšak nemá žiaden vplyv na zistené porušenia služobnej prísahy a služobných povinností, ktoré boli dôvodom jeho prepustenia zo služobného pomeru. ... Keďže zo služobného pomeru bol prepustený z dôvodu zisteného porušenia služobnej prísahy a služobných povinností, ním tvrdená škoda v uplatnenej výške mu nebola spôsobená rozhodnutím o väzbe ani nezákonným rozhodnutím.“ Zároveň uviedol, že nárok nepriznal z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom ohľadom rozhodujúcej skutočnosti, keď uviedol, že „Správne súd prvej inštancie poukázal na to, že práceneschopnosť trvajúcu od 1. januára 2004 do 15. augusta 2006 žalobca nepreukázal, a pokiaľ žalobca tvrdil, že nepracoval preto, že mu to jeho zdravotný stav neumožňoval, samotná táto skutočnosť nezakladá jeho nárok na náhradu mzdy za toto obdobie.“

19. Pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní konštatoval porušenie svojho práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočného odôvodnenia zamietnutia jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy po skončení väzby v súvislosti s trestným stíhaním, ktorý odôvodňoval nesprávnym úradným postupom orgánov činných v trestnom konaní spočívajúcim v neprimeranej dĺžke trestného konania a zároveň následkami väzby, dovolací súd poukazuje na ods. 15 odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa

odvolací súd zrozumiteľne vyjadril k dôvodom zamietnutia žaloby v tejto časti. Odvolací súd vysvetlil svoje úvahy a konštatoval, že „v trestnom konaní neboli prietahy konštatované žiadnym orgánom a samotná dĺžka trestného konania nezakladá záver o zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy“, a že „následky, ktorými žalobca odôvodňoval tento uplatnený nárok sú následkami väzby žalobcu a sú odškodnené priznanou náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu. K tomuto záveru odvolací súd dospel na základe toho, že z vykonaného dokazovania a aj z tvrdení žalobcu je zrejmé, že vznik závažnej ujmy pociťoval žalobca a to vo všetkých oblastiach života, v súvislosti s jeho zadržaním alebo väzbou. Žalobca v priebehu konania ani neuviedol žiadne konkrétne negatívne dopady na jeho život, ktoré by mali byť spôsobené výlučne trestným stíhaním alebo dĺžkou trestného stíhania. Aj z vykonaného dokazovania vyplynulo, že práve väzbou došlo k najzávažnejšiemu a najintenzívnejšiemu zásahu do všetkých oblastí jeho života a práve z toho dôvodu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za väzbu až vo výške hornej hranice priznávaného odškodnenia ESĽP. Vedenie trestného konania môže zakladať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pokiaľ poškodenému v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla a na jej výšku môže mať vplyv aj dĺžka trestného stíhania, avšak v prejednávanej veci žalobca neuviedol a nešpecifikoval žiadnu ujmu ktorú by pociťoval v dôsledku trestného stíhania, a ktorá by zároveň nebola spôsobená a na základe toho aj odškodnená väzbou.“

20. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd dostatočne a logicky vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a s odvolacími námietkami. Rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu v prvej inštancii dáva konzistentnú odpoveď na rozhodujúce otázky potrebné pre posúdenie veci. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Napokon najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi (teraz strane sporu - pozn. dovolacieho súdu) neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto rozhodnutí a judikátu nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne a nie je dôvod na iný postup pre prípad namietanej tzv. zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP. Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

21. Berúc do úvahy vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľom namietané vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcu v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

22. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalobcom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

23. Vo vzťahu k dovolaniu žalobcu proti potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie náhrady ušlej mzdy za obdobie od 30. 06. 2003 do 25. 08. 2003 vo výške 565,14 eura (1.687,20 eura - 1.122,06 eura) a o zaplatenie náhrady ušlej mzdy za obdobie od 25. 08. 2003 do skončenia väzby vo výške 2.701,80 eura (4.389 eura - 1.687,20 eura) z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP dovolací súd uvádza, že v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

24. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí, tzv. majetkovým cenzusom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, čo však nie je daný prípad (porovnaj § 290 CSP). To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy.

24.1. Dovolací súd dodáva, že v prípade, ak ide o deliteľné plnenie a došlo k rozštiepeniu uplatneného práva, neprípustnosť dovolania treba posudzovať voči jednotlivým nárokom samostatne. (ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Civilný sporový poriadok 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1581). Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 422 ods. 1 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o viacerých samostatných nárokoch s odlišným skutkovým základom je potrebné skúmať vo vzťahu k jednotlivým nárokom samostatne bez ohľadu na to, či tieto nároky boli uplatnené v jednom konaní, a či o nich bolo rozhodnuté jedným výrokom.

25. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde účinného v čase doručenia žaloby sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenú podľa § 7 a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky nariadením vlády a podľa § 1 písm. a) nariadenia vlády č. 297/2014 Z. z. účinného v čase doručenia žaloby v prejednávanej veci súdu prvej inštancie dňa 17. 09. 2015 sa suma minimálnej mzdy na rok 2015 ustanovuje na 380 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou; desaťnásobok tejto sumy je 3.800 eur.

26. V danom prípade uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia v potvrdzujúcom výroku odvolacieho súdu o zamietnutí nároku na náhradu ušlej mzdy žalobcu od 30. 06. 2003 do 25. 08. 2003 vo výške 565,14 eura a od 25. 08. 2003 do skončenia väzby vo výške 2.701,80 eura podľa § 421 ods. 1 CSP bráni ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolací súd tak musí konštatovať, že nie je možné sa zaoberať dovolateľom namietanou právnou otázkou a pristúpiť k skúmaniu prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, a to vzhľadom na to, že ide o tzv. bagatelnú vec, kde prípustnosť dovolania vylučuje § 422 CSP.

27. Vzhľadom na to možno skonštatovať, že prípustnosť dovolania žalobcu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Pre procesnú neprípustnosť dovolania nepristúpil dovolací súd k posúdeniu, či rozsudok v napadnutej časti o zaplatenie náhrady ušlej mzdy do skončenia väzby spočíva (aj) na nesprávnom právnom posúdení vecí (§ 432 ods. 1 CSP).

28. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

29. Dovolateľ ďalej namieta nesprávne právne posúdenie aj uplatnených nárokov na náhradu straty na zárobku a nemajetkovej ujmy po skončení väzby, ktorých výška prevyšuje zákonom stanovený limit. Dovolateľ v tejto súvislosti uviedol, že uplatňuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

30. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie vecí, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo

rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

31. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

32. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Daný predpoklad nebol v dovolaní žalobcu splnený, žalobca nevymedzil konkrétnu otázku, ktorú je potrebné vyriešiť, jednoznačne, jasne a zrozumiteľne. Svojím postupom (nevymedzením konkrétnej otázky) žalobca zároveň znemožnil posúdenie, či je dovolaním namietaná otázka skutková alebo právna.

33. Najvyšší súd tiež uvádza, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Teda musí ísť o otázku právnú (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

34. Z obsahu dovolania možno dôvodiť, že žalobca namieta nesprávne právne posúdenie otázky príčiny a následku, teda príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) v zodpovednostnom vzťahu. V dovolaní spochybňuje právny záver odvolacieho súdu, že následky, ktorými odôvodňoval uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie po skončení väzby, sú následkami väzby a sú odškodnené priznanou náhradou nemajetkovej ujmy za väzbu. Rovnako v súvislosti s nárokom na náhradu za stratu na zárobku po skončení väzby označil za nesprávny právny záver odvolacieho súdu, že ním tvrdená škoda mu nebola spôsobená rozhodnutím o väzbe ani nezákonným rozhodnutím, ale že príčinou straty na zárobku bolo prepustenie zo služobného pomeru z dôvodu zisteného porušenia služobnej prisahy a služobných povinností. Poukazoval na výsledky znaleckého dokazovania a domáhal sa uznania inej príčiny straty na zárobku, a to poškodenia zdravia v súvislosti s väzbou.

34.1. Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody sú v logickom slede, a teda ak protiprávne konanie škodcu bolo príčinou a vznik škody následkom tejto príčiny. Vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy

v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Musí byť teda doložené, že ak by nedošlo k protiprávnemu konaniu (opomenutiu) škodcu, škodlivý následok by nenastal. Ak príčinou škody je iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva.

34.2. Otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou, ak sa v konaní zisťuje, či škodná udalosť (nezákonné rozhodnutie) a vznik škody na strane

poškodeného sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením vecí vymedzenie, medzi akými skutkovými okolnosťami má byť jej existencia zisťovaná. Otázka príčinnej súvislosti môže byť vždy riešená len v konkrétnych súvislostiach. (Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 30. 06. 2010 sp. zn. 5Cdo/126/2009). Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 31. 01. 2023 sp. zn. 7Cdo/89/2021 uviedol, že „otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie.“ „Otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou, ak sa v konaní zisťuje, či škodná udalosť (nezákonné rozhodnutie) a vznik škody na strane poškodeného sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku.“ (Najvyšší súd SR sp. zn. 4Cdo/191/2017 zo dňa 13. 08. 2018.) „Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku.“ (Najvyšší súd SR sp. zn. 4MCdo/3/2014 zo dňa 16. 12. 2015). Dovolateľ sa tak námietkou nesprávneho právneho posúdenia príčiny vzniku škody resp. nemajetkovej ujmy odvolacím súdom domáha preskúmania správnosti skutkovej otázky, nie právnej otázky.

35. Z uvedených dôvodov preto dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 432 až § 435 CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní vecí významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť ani spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

36. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP, a preto dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

37. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

38. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.